

Impacte del risc psicosocial i de la interacció mare-bebè en l'etapa escolar: deu anys de seguiment*

María Amparo Ferreros V¹, Paloma San Román Villalón², José L. Pedreira Massa³

RESUM

Són escasses les investigacions sobre l'epidemiologia dels riscos precoços del desenvolupament, i més encara les investigacions longitudinals sobre factors de risc i el seu impacte en el desenvolupament posterior del subjecte. En aquest treball, es pretén avaluar si existeix o no relació entre el risc psicosocial i la disfunció en la interacció mare-bebè, que succeeix durant el primer any de vida del nen, amb l'aparició de problemes cognitius, conductuals, psicosomàtics i/o emocionals en l'etapa escolar. **PARAULES CLAU:** estudi longitudinal, risc psicosocial, etapa escolar

* Treball guanyador del IV Premi d'Investigació convocat per la Revista de Psicopatología y Salud Mental del niño y del adolescente.

1. Psiquiatra, Servei de Psiquiatria de l'Hospital Dr. Peset (Valencia). 2. Psiquiatra, Complex Hospitalari Universitari d'Albacete (Albacete). 3. Psiquiatre infantil, Hospital Infantil Universitari del Niño Jesús (Madrid). Correspondència: ampferreros@hotmail.com

...

Un assaig de prevenció/disminució de la desorganització del vincle a "Paris i suburbis"

Susana Tereno¹, Antoine Guedeney², Nicole Guedeney³ i Andrée Sodjinou⁴

RESUM

L'aferrament està considerat com un component essencial del desenvolupament social i afectiu en la vida primerenca, i la qualitat de les relacions d'aferrament es consideren com importants indicadors primerencs de la salut mental del bebè. Aquest article analitza la rellevància del treball de prevenció primerenca com una estratègia d'intervenció de l'aferrament. Es presenta el programa de prevenció CAPEDP-Apego, desenvolupat a "Paris i suburbis". Concloem amb una discussió clínica sobre un vídeo d'una situació estranya en un nen amb aferrament desorganitzat, per il·lustrar la importància de la teràpia de *videofeedback*, en el context de la intervenció primerenca a la llar. **PARAULES CLAU:** aferrament, desorganització, prevenció, llar, teràpia de *videofeedback*.

1. PhD. Hôpital Bichat Claude Bernard AHP. Institute of Psychology, University Paris Descartes. Psychopathology and Health Processes Lab, EA 4057. 2. MD* (contact author). Professor of Child & Adolescent psychiatry, Hôpital Claude Bernard, AHP, Paris. University Denis Diderot Paris VII. Unité Inserm Psigiam, U 669. 3. MD, PhD Sci. Institut Mutualiste Monsouris, Paris. 4. Psychologue, École des Psychologues Praticiens, Paris. Correspondència: antoine.guedeney@bch.aphp.fr

Criança dels fills i activitat laboral: com aproximar-nos cap a la necessària conciliació? (I part)

Jorge L. Tizón*

RESUM

Moltes de les intervencions que des de les institucions públiques s'han realitzat en les últimes dècades sobre la conciliació entre vida familiar i vida social, han tingut poc en compte les dades psicològiques disponibles, almenys les procedents de la psicologia del desenvolupament. Freqüentment, aquestes intervencions han estat motivades per pressupostos ideològics, no verificables ni contrastables, i de vegades no corporatius, sovint poc coincidents amb els nous descobriments científics. En la primera part d'aquest article es proposen un seguit d'arguments socials i psicosocials a favor i en contra de l'escolarització primerenca, així com algunes de les propostes i pràctiques internacionals en aquest àmbit. PARAULES CLAU: conciliació, treball dels pares, separació primerenca, maternitat, ideologia.

Psiquiatre, neuròleg, psicoanalista (SEP-IPA). Correspondència: jtizong@gmail.com

...

Sensorialitat, creativitat i desmentalització: problemes tècnics

Jaume Aguilar i Matas*

RESUM

Aquest treball analitza la vida sensorial en relació a la gestió de la creativitat. Per fer-ho, parteix del testimoni de diferents compositors tant del món de la música clàssica com de la música moderna. La vida sensorial i la seva integració creativa també es analitza a partir de material clínic. En una segona part del treball s'analitza el paper jugat per l'autosensorialitat com un obstacle important en relació a la mentalització de l'experiència psicològica. Finalment es discuteixen aspectes tècnics relacionats amb la possibilitat d'entrar en contacte amb pacients aïllats i amb problemes d'autisme. PARAULES CLAU: sensorialitat, creativitat, desmentalització, experiència psicològica, mentalització.

** Metge, psiquiatre, psicoanalista de la SEP-IPA. Correspondència: 5010jam@comb.cat*

...

Innovacions en clínica i psicopatologia de l'adolescència

Philippe Jeammet*

RESUM

. L'augment actual dels estats límits, de les patologies narcisistes i dels trastorns del comportament en l'adolescència, no reflecteix tant uns canvis estructurals en profunditat de la seva organització psíquica, com unes noves formes d'expressió d'aquestes, una mica diferents a les del passat i coherents amb l'evolució social i el comportament dels adults. Des d'un punt de vista psicopatològic podem considerar, per tant, el conjunt de trastorns de l'adolescència com un ajust de la dependència. Aquesta perspectiva no és, evidentment, exclusiva ni invalida les altres

aproximacions psicopatològiques. PRAULES CLAU: adolescència, dependència afectiva, patologia, trastorns de conducta.

**Cap de Servei de Psiquiatria de l'adolescent i de l'adult jove a l'Institut Mutualista Montsouris – F-75014 Paris. Correspondència: philippe.jeammet124@orange.fr*

...

Estudi descriptiu sobre consum de substàncies en adolescents de San Luis (Argentina)

Marina B. Fantin^{1a}, Claribel Morales de Barbenza^{2b} i Horacio D. García^{3a}

RESUM

El treball tracta sobre el consum de substàncies dels joves. Es va aplicar el Test d'Identificació de Desordres en l'Ús d'Alcohol (OMS, 1993) i el Qüestionari d'Identificació de Dependència de les Drogues (Fantin, 2004). La mostra, la van integrar 1143 adolescents d'ambdós sexes, de 14 i 19 anys. Els resultats assenyalen que el 69,3% dels joves enquestats consumeixen alcohol amb diferent periodicitat i un 58% ha consumit alguna substància additiva. El consum d'alcohol és similar en ambdós sexes, tot i que els nois presenten puntuacions superiors pel que fa al consum perjudicial o de risc. Les noies consumeixen més tabac i medicaments que els nois i aquests dupliquen el consum de marihuana. El consum d'alcohol, tabac i marihuana augmenten amb l'edat. PARAULES CLAU: adolescents, consum de substàncies, diferències segons sexe.

1. Doctora en Psicologia. Docent a la càtedra de Psicologia General. 2. Doctora en psicologia. Professora Emèrita de la Universitat Nacional de San Luis. 3. Llicenciat i Doctorat en Psicologia. Docent a la càtedra de Psicologia General.

A. Membre de l'equip d'investigadors del projecte 428501 finançat per la Secretaria de Ciència i Tècnica de la Facultat de Ciències Humanes. Universitat Nacional de San Luis, Argentina. B. Directora del projecte 428501. Correspondència: mbfantin@unsl.edu.ar

...

Estudi pilot de procés terapèutic d'un grup de pares en l'abordatge de grups paral·lels*

María Isabel Fontao^{1,2,A}, Alejandra Taborda^{1,3,B}, Elena Toranzo^{1,4,B}, Erhard Mergenthaler^{5,6,C} i Thomas Ross^{1,2,A}

RESUM

L'estudi, exploratori, s'emmarca en un programa d'investigació clínica de l'abordatge de grups paral·lels i complementa els resultats d'un treball anterior focalitzat en la macroperspectiva de la teràpia. El material va consistir en les transcripcions textuais de la sessió 7 i 3, que van rebre respectivament les puntuacions més altes i més baixes en les variables "Foco" i "Interacció grupal". Es va utilitzar el programa d'anàlisi de text CM i la subescala d'Experiències Grupals de l'Escala Kiel de Processos Terapèutics Grupals (KGPPS). L'estudi sosté la convicció que la col·laboració entre psicoterapeutes i investigadors redunda en benefici tant de la pràctica clínica com de la investigació. PARAULES CLAU: grups paral·lels de pares i fills; procés terapèutic; model de cicle terapèutic; factors terapèutics grupals.

* Treball que va obtenir l'accèssit de la convocatòria del IV Premi d'Investigació convocat per la Revista de Psicopatología y Salud Mental del niño y del adolescente.

1. Llicenciat/do en Psicologia. 2. Doctor/a en Biologia Humana. 3. Doctora en Psicologia. 4. Magister en Psicoteràpia Psicoanalítica. 5. Llicenciat en Enginyeria Electrònica. 6. Doctor en Ciències Naturals. A. Hospital de Psiquiatria Reichenau, Alemanya. B. Universitat Nacional de San Luis, Argentina. C Consultor independent en Psicologia i Psicoteràpia, Ulm, Alemanya.

Correspondència: maria.fontao@daad-alumni.de

...

Sobre la demanda de fill a les tècniques de reproducció assistida: aspectes emocionals en joc

Regina Bayo-Borràs*

RESUM

L'article planteja la conveniència d'oferir ajuda psicològica a les persones que passen per processos de reproducció assistida (TRA), per alleujar la pressió emocional a la qual es troben sotmes, però no hauria de ser l'únic objectiu. A vegades és perjudicial tractar d'aconseguir que continuïn amb els processos mèdics després de reiterats fracassos en la consecució d'un embaràs. És necessari oferir-los una escolta acurada, prioritant les característiques particulars de la seva subjectivitat, per preservar-les de crisis narcisistes o de situacions "límit". PARAULES CLAU: reproducció assistida, infertilitat, demanda de fill, crisi narcisista.

* *Psicòloga clínica i Psicoanalista.*

Correspondència: reginabayo@gmail.com

...

Grup familiar (extern/intern) i ètica

Carlos Tabbia**

RESUM

La capacitat de l'infant de desenvolupar el seu jo depèn de la funció intermediadora de la família; aquesta funció és una de les condicions essencials perquè el subjecte sigui posseïdor de qualitats ètiques i esdevingui persona. Però la funció de la família externa ha de tenir límits. La possibilitat d'independitzar-se de la família té a veure amb la construcció d'una família interna i de la identificació amb les seves funcions. El "respecte" i la "violència" poden ser dos pols que reflecteixen l'èxit o el fracàs de les identifications. PARAULES CLAU: família, valors, respecte, violència, criança, objecte combinat.

* *Text adaptat del treball presentat en Chorós Centro di Psicoanalisi, Savona, Italia, novembre de 2009.*

** *Psicòleg, psicoanalista. Correspondència: tabbiadespacho@hotmail.com*

...

Trastorns de conducta en nens i adolescents. Abordatge actual clínic, social i escolar i propostes de millora

Jorge Aguado^{1,A}, Pilar Gil^{2,A}, Adela Masana^{2,A}, Antoni Valero^{1,C}, Rosa Alvira^{3,C}, Olga, Griño^{1,C}, Mª Teresa Pérez V^{4,E}, Jana Ibáñez^{5,F}, María Sánchez^{5,F}, Jordi Arrufat^{1,G}, Joan Torralba^{6,H}, Dolors Alet^{7,I}, Esther Ferré^{7,I}, Josep Mª Ferrán^{7,I}, Assumpció Canela^{7,I}, Àngel Záforas^{6,H}, Pilar Casaus^{2,B}

RESUM

La problemàtica conductual suposa una part significativa de la demanda d'atenció als serveis de salut mental infantil i juvenil. Presentem els resultats de l'experiència de creació d'un grup de treball multidisciplinari que es constituí amb dos objectius: discutir sobre l'abordatge clínic, social i escolar a Tarragona dels trastorns de conducta en la infància i en l'adolescència i consensuar propostes d'intervenció futures que podrien millorar tant l'evolució com el pronòstic de la psicopatologia i les situacions de risc social presents en aquests menors i en les seves famílies. **PARAULES CLAU:** problemàtica conductual infantil i juvenil, grup de treball multidisciplinari, abordatge actual, propostes de futur.

1. Psicòleg/psicòloga clínic/a; 2. Psiquiatra; 3. Neuròloga; 4. Pediatra. 5. Educador/a social; 6. Educador social y Pedagóg; 7. Psicopedagoga/o.

A. Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil de Tarragona. Grup Pere Mata; B. Directora Mèdica Àrea Comunitària Grup Pere Mata; C. Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència d'alt risc social. Tarragona. Institut Municipal de Serveis Socials; D. Centre d'Estimulació Precoç ONA. Tarragona; E. Equip d'Atenció Primària de Salut "La Granja". ICS; F. Centre Residencial d'Acció Educativa "Sant Josep". Tarragona; G. Hospital de Dia per a Adolescents. Reus. Grup Pere Mata; H. Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona; I. Equip d'Assessorament Psicopedagògic. Tarragona

Correspondència: csmijtqna@peremata.com